

Vondsten die het werk in groensector verlichten

Goed gereedschap is het halve werk. Maar om het werk vol te houden, moet er met verstand mee worden gewerkt. Moderne techniek en handige hulpmiddelen kunnen de lichamelijke belasting een stuk verminderen.

Wat lichamelijke inspanning betreft is het hoveniersvak heel wat anders dan een kantoorbaan. Vooral het gemotoriseerde gereedschap biedt de hovenier veel hulp, maar letterlijk genomen neemt dat gereedschap het werk nog niet uit handen. Zagen, snoeien, knippen en maaien blijft voor een belangrijk deel toch handwerk en ook al gebeurt dat gemotoriseerd, het kan toch een behoorlijke

lichamelijke belasting zijn. Het is de kunst om het zo lang mogelijk vol te houden. Over gewicht is nog niet al te veel bekend. Toch zijn rugklachten en slijtage van gewrichten bekende fenomenen – daar kan ook iemand die er (nog) geen last van heeft zich wel wat bij voorstellen.

De Arbowet schrijft niet voor hoeveel een werknemer maximaal mag tillen. Wel stelt de wet dat de last geen gevaar mag opleveren voor de veiligheid en of de gezondheid van de werknemer. De inspectie van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SWZ) hanteert bij het beoordelen van tilwerkzaamheden de zogeheten NIOSH-methode. Dat komt erop neer dat de inspectie kijkt naar de manier waarop wordt gewerkt. Bijvoorbeeld hoe vaak wordt er getild en moet het lichaam ook draaien tijdens het tillen. Werken met een kettingzaag is wat lichamelijke belasting betreft dan iets anders dan een baal potgrond op een aanhanger leggen.

De Arbowet is een raamwet en de sector vult zelf specifieke richtlijnen in voor een aantal werkzaamheden. Waar het op neerkomt, is dat meestal 23 kg als maximum wordt gehanteerd. Voor de bouw is bepaald dat goederen boven 50 kg niet handmatig mogen worden verplaatst, ook niet met meerdere werknemers. Verder wordt er vooral een beroep gedaan op het gezonde verstand en worden er algemene richtlijnen gegeven om de belasting aanvaardbaar te houden. Specifiek voor de groenvoorziening staan richtlijnen in de Arbocatalogus. Omdat die voortdurend wordt aangepast, is die alleen op www.agroarbo.nl te vinden.

Harnas kan uitkomst zijn

Algemeen geldt dat tillen boven de schouders zoveel mogelijk moet worden voorkomen. Tillen op heuphoogte met het gewicht zo dicht mogelijk bij het lichaam geeft de minste belasting. Om het gewicht zoveel mogelijk naar het lichaam te brengen kan een harnas een uitkomst zijn. En verder is afwisseling van de werkzaamheden een aanrader. Voor de bosmaaier geldt bijvoorbeeld het advies om nooit langer dan een uur achter elkaar en maximaal 4 uur per dag of maximaal 3 dagen per week met het apparaat te werken.

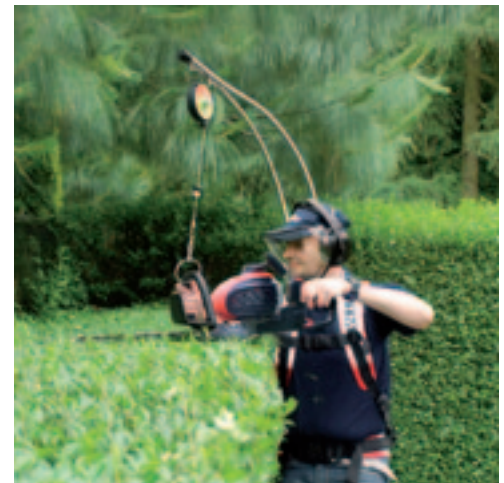

De motor op de rug is een manier om het gewicht van een motorzeis te verdelen. Op vlak terrein blijft de motor aan de steel toch de handigste oplossing.

Een harnas moet verstelbaar zijn. Maar de mate waarin dat mogelijk is en het harnas het gewicht op de lendenen kan overbrengen, is niet bij elk type gelijk.

De Elephants Trunk van GTM neemt ongeveer 3 kg van het gewicht van de armen over en verplaatst dat naar de rug. Het hulpmiddel kost 227 euro exclusief btw.

Bekendste voorbeeld van het werken met een harnas is wellicht de bosmaaier. Ze zijn er van diverse leveranciers, maar behalve dat het materiaal en het ontwerp van het harnas bepalen of het lekker zit en de kracht goed over het lichaam verdeelt, bepaalt ook de afstelling en de afstel mogelijkheden of het harnas optimale verlichting geeft. Het Balance XT-draagtuig van Husqvarna heeft bijvoorbeeld een verstelbare rugplaat zodat je het harnas aan je lengte kunt aanpassen.

Draag gordel

Afsteunen van gewicht op de lendenen is ook een punt waar Dolmar nadrukkelijk op wijst. Accumachines kunnen ook de ergonomie behoorlijk verbeteren. Allereerst maken ze minder lawaai en bovendien zijn de accu's vaak op de rug te dragen. Stihl had al vanaf het begin van de elektrische aandrijving een draaggordel voor de accu op de heup. Dat draagt prettig, maar bij een zwaarder accupakket gaat de voorkeur uit naar een ruggedragen pakket.

Een motor op de rug kan ook. Bij bladblazers en nevelspuiten kennen we eigenlijk niet anders, maar voor het lichtere snoeiwerk is er bijvoorbeeld de Husqvarna 535 FBX. Een alternatief hiervoor is de Elephants Trunk van GTM die De Wild in Roosendaal op de markt brengt. De Elephants Trunk weegt 6 kg en neemt met een veerbelaste katrol ongeveer 3 kg van het gewicht van het werktuig over. De Wild verkocht er in enkele jaren 1.500 van. De meeste worden gebruikt in combinatie met een heggenschaar. Niet iedereen is overtuigd van de zegeningen van de Elephants Trunk. Stihl vindt bijvoorbeeld dat je met de veerbelaste katrol weinig

controle over de heggenschaar hebt. Een volledig handgedragen heggenschaar is in de ogen van Stihl veiliger.

De Husqvarna 535 FBX is niet een typische machine voor de Nederlandse markt, maar het draagsysteem zou voor een heggenschaar wel te gebruiken zijn. Volgens Husqvarna kan het voor het knippen tussen heup- en schouderhoogte een behoorlijke verlichting geven. Maar het nadeel is dat zo'n draagsysteem niet voor alle posities handig werkt. En daarom ziet de fabrikant slechts beperkte mogelijkheden.

Motorzeisen met een ruggedragen motor zijn er ook al wat langer en ook van verschillende leveranciers. Die zijn bedoeld voor het werk op hellingen. Op vlak terrein waar je horizontaal maait, geeft de motor direct aan de steel meer zwenkbereik en dat is daarom in Nederland toch veruit het meestgebruikte type. In april start Husqvarna met de uitlevering van de BLi520X en BLi940X backpack-systemen voor de elektrische heggenschaar. Die zijn ook op het Balance XT-harnas gebaseerd om het gewicht zo comfortabel mogelijk te dragen.

Geluid is bij motorgereedschap altijd een punt van aandacht. De gebruiker kan zich er met oordoppen en oorkappen goed tegen wapenen, maar ook de omgeving kan zich er aan storen. Op dat punt is elektrisch natuurlijk een groot voordeel. Pellenc is een bekende pionier op het gebied van elektrisch gereedschap en hoewel niet zo typisch voor de hovenier is een elektrische snoeischaar waar het bij Pellenc allemaal mee begon, een enorme verlichting voor vooral boomkwekers en fruittelers die vaak dagen achtereen alleen maar knippen.

Bij motorgereedschappen zijn trillingen ook een belangrijke lichamelijke belasting. Fabrikanten proberen de trillingen te beperken. Bijvoorbeeld Eco-Speed bij de Stihl-bosmaaier waarmee je in drie standen het toerental kunt kiezen. Maar tot op zekere hoogte is niet aan trillingen te ontkomen. Huub Oude Vrielink van Ergolab Research. "Hand schoenen om trillingen te dempen, versterken ze zelfs soms. Toch zijn goede handschoenen een aanrader omdat warme handen nu eenmaal minder hinder ondervinden van trillingen dan koude handen."

Trillingstest

Van veel machines is bekend hoeveel trillingen ze veroorzaken. Op websites van leveranciers zijn deze gegevens voor veel machines te vinden. Plus dat diverse websites ook rekenprogramma's hebben waarmee je als gebruiker kunt vaststellen hoe lang je met een machine mag werken en vaak kun je ook van meerdere machines tegelijk de gegevens invullen om te zien of bij afwisselend gebruik door de dag heen de toelaatbare belasting wordt overschreden. Op www.stigas.nl staat een zelftest trillingen. Husqvarna heeft een rekenprogramma voor zijn eigen producten. Stihl heeft op de website ook een vibratiecalculator, dat is een Excel-sheet waar van verschillende machines de waarde kan worden ingevuld. Jonsered heeft een soortgelijk iets waar de Jonsered-machines via de website kunnen worden geselecteerd maar ook waarden van andere machines kunnen worden ingevuld. ■